9449 - Zekat İle Sadaka Arasındaki Fark

Soru

Zekat ile sadaka arasında ne fark var?

Detaylı cevap

Zekat, sözlükte: nema (çoğalma) artış, bereket ve temizlik anlamına gelir.

(Lisan el Arab 14/358, Fethulkadir 2/399)

Sadaka, sözlükte: sıdk/doğruluk kökünden gelip veren kişinin imanında samimiyeti anlamına gelir. (Fethulkadir 2/399)

Şer'i terim olarak zekat: Şeriatın açıkladığı üzere zekat mallarından vacip olan oranları vererek Allah'a ibadet ve kulluk etmektir.

Sadaka, Şer'i bir vacip olmaksızın sahip olunan maldan infak ederek Allah'a kulluk etmektir. Sadaka, vacip olan zekat için de kullanılabilir.

Zekat ile sadaka arasında fark şöyledir:

1-İslam dini, zekâtı belirli varlıklarda vacip kılmıştır: Altın, gümüş, ekinler, meyveler, ticaret malları, küçük ve büyük baş hayvanlar (Koyun, sığır, deve)

Sadaka ise belirli bir varlıkla ilgili değildir. Bilakis sınır olmaksızın insanın sahip olduğu her varlıktan sadaka verebilir.

2-Zekatın vacip olması için nisap, bir senenin geçmesi ve belirli bir yüzdelik verilmesi gibi bir takım şartlar mevcuttur.

Sadaka ise hiçbir şarta bağlı olmaksızın kişi, istediği zaman istediği miktarda verebilir.

3- Yüce Allah, Zekatın belirli guruplara verilmesini vacip kılmış ve bunlar dışına verilmesi caiz olmaz. Bu guruplar şu ayette geçmektedir: "Sadakalar (zekâtlar), Allah'tan bir farz olarak ancak

fakirler, düşkünler, zekât toplayan memurlar, kalpleri İslâm'a ısındırılacak olanlarla (özgürlüğüne kavuşturulacak) köleler, borçlular, Allah yolunda cihad edenler ve yolda kalmış yolcular içindir. Allah, hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir." (Tevbe 60)

Sadaka ise ayette geçen guruplara verildiği gibi bunlar dışındaki kişilere de verilebilir.

4-Her kim vefat eder ve üzerinde zekat vacip olmuşsa varisleri vasiyet ve miras paylaşımından önce zekatı vermeleri gerekir. Sadaka ise böyle bir hususa tabi değildir.

5-Zekatı vermeyenler azap görür.

Zira Ebu Hureyre Radiyallahu anhu'dan rivayet edilen hadiste şöyle geçer: "Hiç bir hazîne sahibi yoktur ki, onun zekâtını vermesin de, o hazîne cehennem ateşinde kızdırılarak levhalar hâline getirilmesin ve onunla tâ Allah 50.000 sene miktarındaki bir günde kulları arasında hükmedinceye kadar yanları alnı dağlanmasın, sonra ya cennete veya cehenneme (giden) yolu kendisine gösterilir.

Yine hiç bir deve sahibi yoktur ki, onların zekâtını vermesin de, kendisi alabildiğine çok olan develerin altına düz ve geniş bir yere yatırılarak develer üzerinden geçirilmesin. Develerin son taraftakileri üzerinden geçtikçe, ön taraftakileri tekrar onun üzerine iade olunur. (Bu) tâ Allah miktarı 50.000 sene olan bir günde kulları arasında hükmedinceye kadar (böyle devam eder.) Sonra ya cennete veya cehenneme (giden) yolu kendisine gösterilir.

Hiç bir koyun sahibi de yoktur ki, onların zekâtını vermesin de, kendisi alabildiğine çok koyunların altına düz ve geniş bir yere yatırılarak, koyunlar onu tırnakları ile ezmesin; İçlerinde yamuk boynuzlu ve boynuzsuz koyun bulunmamak şartıyla onu boynuzlarıyla süsmesinler. Son tarafta bulunan koyunlar üzerinden geçtikçe ön taraftakiler tekrar onun üzerine iade olunurlar. (Bu) tâ Allah kullarının arasında miktarı sizin senelerinizle 50.000 sene olan bir günde hükmedinceye kadar (böyle devam eder.) Sonra ya cennete veya cehenneme (giden) yolu kendisine gösterilir. "

Sadaka vermeyen ise azap görmez.

6- Dört mezhebe göre zekat; Anne, baba, dede ve nine gibi atalara verilmez. Aynı şekilde çocuklara ve torunlara verilmez.

Sadaka ise her türlü akrabaya verilebilir. Atalara ve torunlara verilebilir.

7-Zekat, zengine ve kazanç sağlayan güçlü kimselere verilmesi caiz değildir.

Abuydullah bin Adiy Radiyallahu anhu şöyle dedi: İki adam bana bildirdiklerine göre, Veda haccında zekât taksim ederken Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'e gelmişler ve o zekâttan kendileri de istemişler. (O iki adam dedi ki:) Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) gözlerini kaldırıp bize baktı ve indirdi, bizi güçlü-kuvvetli gördü: “Dilerseniz size de veririm. Ancak zengin ile kazanabilen güçlünün bunda hakkı yoktur," buyurdu. (Ebu Davud 1633, Nesai 2598) (Telhis el Habir 3/108)

Sadaka ise hem zengine hem de kazanabilen güçlüye de verilebilir.

8-Zekatta en faziletlisi memleketin en zenginlerinden alınıp fakirlerine dağıtılmasıdır. Hatta bazı ilim ehline göre zekat bir şehirden başka bir şehire taşınması ancak bir maslahat şartıyla caiz olur.

Sadaka ise yakın uzak herkese verilebilir.

9-Zekatı kafir veya müşriklere vermek caiz değildir. Sadaka ise kafir ve müşriklere verilebilir. Yüce Allah şöyle dedi:
“Onlar, seve seve yiyeceği yoksula, yetime ve esire yedirirler.” (İnsan/8)

Kurtubi şöyle dedi: İslam devletinde esir ancak müşrik olur.

10-Bir Müslüman zekatı eşine vermesi caiz değildir. İbn el Munzir bu konuda icma olduğunu aktarmıştır. Sadaka ise kişi eşine verebilir.

Sadaka tüm hayır işleri kapsar. Buhari Rahimehullah şöyle dedi: Her iyilik sadakadır bölümü. Daha sonra Cabir bin Abdullah Radiyallahu anhu’nun Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem’in şöyle dediğini aktarmıştır: “Her iyilik sadakadır.”

İbn Battal şöyle dedi: Bu hadis gereğince kişi yaptığı veya söylediği her türlü hayırlı şey için kendisine bir sadaka sevabı yazılır.

Nevevi Rahimehullah şöyle dedi: "Her iyilik sadakadır." Yani sevap bakımından sadaka hükmüne tabidir.

En iyisini Allah bilir.